

„SUS ÎNE CULTURA ÎN EDUCAȚIE” DEZVOLTAREA UNEI REȚELE BAZATE PE CUNOAȘTERE PENTRU ACCESUL LA CULTURĂ ÎN ȘCOLILE DIN ROMÂNIA

Raluca Iacob*

1. Descrierea proiectului *Sus îne cultura îne educație*

Domeniul culturii și domeniul educației au o misiune formatoare comună, iar prin politici publice dedicate, care sprijină inițiative comune, pot contribui la dezvoltarea competențelor sociale ale copiilor, tinerilor și adulților în spiritul vremurilor pe care le trăim și al idealurilor pe care le avem ca societate.

Inițiativa *Sus îne cultura îne educație* și-a propus să sprijine realizarea programelor de cultură cu o dimensiune educațională în România prin dezvoltarea unei rețele de profesioniști și organizații, a unor resurse despre practici și politici publice în domeniu. Inițiativa este coordonată de Asociația MetruCub, la realizarea sa au contribuit ca parteneri Centrul pentru Educație și Formare „Sintagma”, Fundația Gabriela Tudor, Universitatea Națională de Artă Teatrală și Cinematografică „I. L. Caragiale”, Fundația pentru o Societate Deschisă. Asociația MetruCub – resurse pentru cultură (înființată în 2012) – funcționează ca o platformă de întâlnire, dezbateri și expertiză pentru profesioniștii din domeniul cultural-artistic.

Inițiativa *Sus îne cultura îne educație* a debutat în 2013, cu ocazia vizitei de studiu *Sus îne cultura îne educație — exemple pozitive de integrare a inițiativelor culturale în oferta educațională în România prin implicarea sectorului ONG* la Oslo și Lillehammer (Norvegia). Mobilitatea a avut loc cu sprijinul financiar al Fondului ONG în România, program finanțat de Granturile SEE și administrat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile.

MetruCub, Consiliul Județean al regiunii Oppland și experți din partea Arts Council Norway au schimbat idei despre felul în care se poate dezvolta un program cultural cu valențe educaționale în România. Discuțiile au pornit de la experiențe concrete de programe publice recente, cum ar fi programul Rucsacul Cultural (în Norvegia) sau practicile de artă cu valențe sociale și

* Manager cultural, Asociația MetruCub – resurse pentru cultură
raluca.iacob@m3culture.ro

educa ionala înscrise în programul *coala altfel* i în alte ini iative (în România). Ulterior, din octombrie 2013 pân în martie 2014 au fost organizate ase întâlniri *Cultura în educa ie* la Bucure ti, care au fost ocazii de networking i informare pentru comunitatea practicienilor culturii în educa ie. Realizate voluntar de c tre Asocia ia MetruCub – resurse pentru cultur i Centrul pentru Educa ie i Formare „Sintagma”, cu sprijinul Zona D – studio Paradis Serial i al ART HUB, discu iile au adus împreun aproape 60 de persoane din coli, organiza ii culturale, dar i p rin i.

În continuarea acestor experien e, în perioada noiembrie 2014 – aprilie 2016 s-a desf urat proiectul *Sus ine cultura în educa ie* cu sprijinul Fondului ONG – Granturile SEE în România – i cu cofinan are atras din fondurile Administra iei Fondului Cultural Na ional (AFCN) i ale Centrului Cultural al Municipiului Bucure ti (ARCUB) pentru proiectul *Publicul viitorului*. Astfel, s-au pus bazele unei re ele de operatori culturali i coli, oferind oportunit i de implicare i parteneriat cadrelor didactice i profesioni tilor din domeniul culturii. Activit ile desf urate au fost de urm toarele tipuri: formare profesional , întâlniri de comunitate, realizare de analize i ghiduri, advocacy pentru cunoa terea beneficiilor artei în educa ie i a operatorilor culturali activi în domeniu, ac iuni de influen are a deciziilor publice cu privire la cultur i educa ie, promovarea organiza iilor i proiectelor inovatoare, recuperarea unor proiecte valoroase realizate în trecutul recent i organizarea unui forum na ional al comunit ii cultural-educa ionale.

Principiile pe care se întemeiaz ini iava *Sus ine cultura în educa ie* sunt: (1) experien a particip rii la actul cultural are beneficii concrete pentru dezvoltarea personal a copiilor i tinerilor i pentru comunitatea din care fac parte, iar capitalul cultural acumulat este valoros pentru mobilitatea lor social i pentru transmiterea valorilor importante pentru societate; (2) întâlnirea direct cu arti ti i profesioni ti din domeniul cultural i contactul nemijlocit cu crea ia artistic i patrimoniul cultural sunt cei mai puternici catalizatori ai poten ialului benefic ai artei i culturii; (3) în rela ia dintre operatorii culturali i copii i tineri, aportul pedagogului este extrem de important, iar rela ia de parteneriat dintre acesta i artist sau organiza ia cultural are nevoie s fie construit pe baza respectului reciproc i a colabor rii.

În cadrul proiectului ne-am asumat o serie de obiective generale, care s ghideze eforturile noastre: (1) de a încuraja operatorii culturali i cadrele didactice s imagineze i s dezvolte programe de calitate în parteneriat, care s valorifice poten ialul artei i culturii de a contribui la realizarea misiunii

colii; (2) de a sprijini arti ti i organiza ii culturale s i dezvolte publicul prin colaborarea cu colii de a încuraja cadrele didactice s descopere cum, prin parteneriate creative, i pot atinge mai bine obiectivele educa ionale; (3) de a face recomand ri de politici publice informate i adaptate contextului românesc i de a promova beneficiile artei în educa ie în rândul unui public larg, al turi de exemple de proiecte i organiza ii inovatoare; (4) de a crea o re ea sub forma unei structuri flexibile de colaborare i schimb de idei, care s promoveze parteneriatele eficiente între operatorii culturali i colile din România.

2. Componentele proiectului *Sus ine cultura în educa ie*

Formare profesional

215 cadre didactice i profesioni ti în domeniul culturii au aflat cum pot lucra mai bine împreun pentru a aduce arta i patrimoniul în via a copii-lor. Cele 11 form ri s au realizat la Bucure ti, Cluj, Timi oara i Târgu Ocna în perioada martie 2015 – februarie 2016.

Întâlnirile cultura în educa ie

Invita i cu o bogat experien în domeniul culturii în educa ie au propus teme de interes în cadrul unor întâlniri relaxate i inspira ionale. 21 de întâlniri *Cultura în educa ie* au avut loc la Bucure ti, Timi oara i Cluj, atr gând aproximativ 350 de profesori, arti ti, manageri culturali, administratori publici, p rin i i studen i.

Analize, ghiduri i advocacy

Exper ii în politici culturale i educa ionale din echipa proiectului au elaborat analize, ghiduri i recomand ri de politici publice pentru dezvoltarea unor programe strate-gice de integrare a culturii în educa ie în România, dar i pentru eficienti-zarea activit ii la firul ierbii:

- *Cultura în coal . Ghid pentru operatorii culturali* (Petre Botnariuc, Mihai Iacob; Centrul pentru Educa ie i Formare „Sintagma”, martie 2016)
- *Educa ia prin cultur în viziunea profesorilor. Analiz de nevoi* (Angela Mih ilesco, Petre Botnariuc, Mihai Iacob; Centrul pentru Educa ie i Formare „Sintagma”, martie 2016)
- *Programe, re ele i institu ii din Europa care sus in cultura în educa ie. Ghid pentru deciden ii publici* (Codru a Cruceanu, Astrid Holen, Raluca Iacob; Asocia ia MetruCub, aprilie 2016).
- Analizele i ghidurile sunt disponibile gratuit, online, la adresa: <http://culturaineducatie.ro/publicatii/>

Unul dintre principiile de bază ale activității de advocacy desfurată este comunicarea beneficiilor prezentei artei în educație și îmbunătățirea condițiilor necesare activităților care contribuie la potențarea acestora pentru copii și tineri. În aprilie 2016 am organizat masa rotundă cu tema *Măsurile de politică publică pentru valorificarea potențialului culturii în educație*. Au participat 25 de reprezentanți ai unor instituții publice și ONG-uri culturale cu rol strategic în dezvoltarea unor astfel de măsuri integrate de politică publică. Discuțiile au urmărit identificarea de priorități și intenții de elaborare a unor măsuri de investiție strategică pentru integrarea artelor și patrimoniului în educație.

Promovarea organizațiilor și proiectelor inovatoare

Arhiva online de proiecte de pe site-ul www.culturaineducatie.ro/proiecte/ este un instrument de promovare a inițiativelor de artă în educație din ultimii 15 ani din România, un demers curatorial care își propune să pună în valoare proiectele inovatoare atât la nivelul practicilor, cât și al conceptului educațional artistic. Arhiva se dorește a fi o structură dinamică, activată de poveștile inițiatorilor din spatele proiectelor prezentate.

Volumul *Biblioteca vie a culturii în educație* este o colecție de interviuri care reflectă viziunea și parcursul profesional al unora dintre profesioniștii culturii în educație din România, care completează arhiva de proiecte. Prin inițiativele prezentate și portretele celor care le realizează în elegem mai bine cum și ar putea dezvolta o relație de succes între operatorii culturali și colile din România și de ce anume este nevoie pentru a transforma proiecte punctuale în experiențe sistemice. Volumul cuprinde interviuri cu Radu Apostol, Magda Balica, Raluca Bem Neamu, Rodica Buzoianu, Diana Cercel și Rodica Dominteanu, Lavinia Cioacă, Codruța Cruceanu, Violeta Dascălu, Mihai Iacob, Nicolae Măndea, Mina Sava, Mihaela Șerban, Adriana Scripcariu, Miruna Țîrcă. Prefața este semnată de către expertul educațional Șerban Șosfescu.

Noi colaborări

Colaborările din România și operatorii culturali au fost invitați să dezvolte în parteneriat noi activități pentru copii și tineri, cu sprijinul echipei *Sus în cultura în educație*. Întâlnirile organizate în cadrul proiectului au adus împreună oameni care nu se cunoșteau anterior și care au ajuns să schimbe idei și să proiecteze noi activități pentru copii și tineri. În plus, Asociația MetruCub a susținut o serie de ateliere colaborative artistice cadrelor didactice în București, în septembrie-noiembrie 2015, prin intermediul proiectului *Publicul viitorului*, care a fost finanțat în cadrul Programului Cultural *Ești București 2015*. Atelierele pentru copii au fost realizate de echipe de artiști și profesori din București.

Forumul Cultura în educa ie, 8 – 10 aprilie 2016, la Bucure ti

Proiectul i-a propus s aduc în România experien a programului norvegian *Rucsacul Cultural* i a altor ini iative publice care promoveaz prezen a artei i culturii în context colar, cu scopul de a schimba ideea de a conecta România la practicile interna ionale. De aceea, am intrat în dialog cu reprezentan i ai administra iei publice, ai institu iilor publice de cultur i ai celor colare despre nevoile i solu iile posibile pentru ca practicile culturale educa ionale s prind un contur mai puternic în România, pentru un num r mai mare de copii i tineri. Forumul a avut loc în perioada 8-10 aprilie la sediul ARCUB – Gabroveni din Bucure ti i adus împreun 200 de practicieni experimenta i – cadre didactice specializate, arti ti, mediatori i manageri culturali, reprezentan i ai institu iilor i administra iei publice din România – i p rin i, profesori, studen i, al i arti ti interesa i s afle de ce este arta important în educa ie i cum îi putem valorifica poten ialul în colile din România.

3. Sustenabilitatea ini iativei

Dup finalizarea proiectului *Sus ine cultura în educa ie*, Asocia ia MetruCub i partenerii s i continu s dezvolte re eua de practicieni i resurse în domeniu prin intermediul proiectului *Lec iile patrimoniului* (februarie – noiembrie 2016) i prin activit i dedicate elabor rii de instrumente de monitorizare a calit ii culturii în educa ie, diverse formate de form ri i schimburi de experien cu profesioni ti din alte ri.

Proiectul *Lec iile patrimoniului* este o ini iativ a unui grup divers de actori culturali (speciali ti în arhitectur i spa iu construit, curriculum, istoria artei, teoria educa iei, educa ie cultural , educa ie muzeal i management cultural), care contribuie pentru a crea instrumente inovatoare pentru promovarea valorii patrimoniului material din zona Pia a Revolu iei din Bucure ti, ca suport pentru exprimarea i sensibilizarea cultural a copiilor i tinerilor, în colaborare cu colii i cadre didactice din Bucure ti. El este coordonat de Asocia ia MetruCub – resurse pentru cultur i co-finan at de Administra ia Fondului Cultural Na ional. Partenerii proiectului sunt: Muzeul Na ional de Art al României, Centrul pentru Educa ie i Formare „Sintagma”, Asocia ia Da’ DeCe, Asocia ia De-a arhitectura.

În anul 2016 Asocia ia MetruCub a primit un premiu din partea Administra iei Fondului Cultural Na ional pentru activitatea din cadrul proiectului *Sus ine cultura în educa ie* la categoria „Comunicare i mediere cultural ”, precum i premiul Radio România Cultural la categoria „Educa ie i înv mânt”.

